

GRUPĖS VIDAUS KONTROLĖS POLITIKA

1. TIKSLAS IR TAIKYMO APIMTIS

1.1. Politikos tikslas – sukurti ir palaikyti efektyvią bei standartizuotą Grupės vidaus kontrolės ir jos valdymo sistemą, kuri padėtų siekti Politikoje įvardintų Vidaus kontrolės valdymo sistemos tikslų Grupės mastu.

1.2. Taikoma visoms Grupės įmonėms tiek, kiek neprieštarauja Europos Sąjungos, Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių, kuriose yra registruotos ir veikia įmonės, teisės aktų reikalavimams, Grupės įmonės įstatams ir (ar) akcininkų sutarčiai, įskaitant elektros energijos ir gamtinių dujų skirstymo sistemos operatoriaus savarankiškumo, energetikos veiklų atskyrimo, sąžiningos prekybos ir kitus reikalavimus, atsižvelgiant į šioje Politikoje numatytas išimtis.

2. SAŲVOKOS

2.1. **Audito komitetas** – AB „Ignitis grupė“ audito komitetas.

2.2. **Bendrovė, Patronuojanti bendrovė** – AB „Ignitis grupė“, juridinio asmens kodas 301844044.

2.3. **Funkcija** – veikla ar veiklų grupė, kurios veikimas yra organizuojamas Grupės lygiu, siekiant efektyvaus Grupės pagrindines veiklas įgalinančių kompetencijų valdymo efektyvumo bei sinergijos. Funkcija gali apimti kelias Funkcines sritis.

2.4. **Funkcinė sritis** – atskirus veiklos klausimus apimanti Funkcijos dalis, kurios veikimas organizuojamas Grupės lygiu.

2.5. **Funkcijos vadovas** – Grupės darbuotojas, vadovaujantis atitinkamai Funkcijai Grupės mastu.

2.6. **Grupė** – AB „Ignitis grupė“ ir jos tiesiogiai bei netiesiogiai valdomi juridiniai asmenys.

2.7. **Įmonė** – Bendrovės tiesiogiai valdoma Grupės įmonė, dukterinė įmonė.

2.8. **Kuruojantis valdybos narys** – Patronuojančios bendrovės valdybos narys, kuris yra atsakingas ir kuruoja jam priskirtą Grupės pagrindinę veiklą/ Verslo segmentą ir (arba) Funkciją.

2.9. **Politika** – Grupės vidaus kontrolės politika, šis dokumentas.

2.10. **Procesų žemėlapis** – visų Grupėje ir (ar) Įmonėje vykstančių procesų sąrašas (struktūra), skirstant procesus į penkis hierarchinius lygmenis (veikla, sritis, procesų grupė, procesas, subprocesas) ir nurodant atsakingus padalinius ir/ar pareigybę.

2.11. **Rizikos valdymo ir tvarumo komitetas (RVTK)** – Bendrovės Stebėtojų tarybos Rizikos valdymo ir tvarumo komitetas.

2.12. **Tikslai** – įvairių lygių tikslai, aktualūs Grupei (Grupės ar Įmonių ilgalaikės strategijos, strateginiai, metiniai tikslai, Funkcijų, Funkcinių sričių, projektų, produktų, procesų ir kt. tikslai).

2.13. **Vidaus auditas** – Bendrovės vidaus audito funkcijas atliekantis struktūrinis padalinys, atskaitingas Bendrovės stebėtojų tarybai.

2.14. **Vidaus kontrolė** – nustatytos kontrolės priemonės, kurias įgyvendina Grupės darbuotojai ir kurios skirtos užtikrinti Grupės veiklų teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą, rezultatyvumą, skaidrumą, strategijos ir veiklos planų įgyvendinimą, turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi ir visų su tuo susijusių rizikos veiksnių valdymą.

2.15. **Vidaus kontrolės partneris** – Grupės Verslo atsparumo funkcijos darbuotojas, paskirtas atsakingu už Vidaus kontrolės proceso koordinavimą Grupėje, Įmonėje ir (ar) Funkcijoje.

2.16. **Vidaus kontrolės stebėseną** – nuolatinis, periodinis Grupėje, Įmonėje, Funkcijoje vykdomas taikomų Vidaus kontrolių vertinimas, kuris apima Vidaus kontrolių vertinimą, jose identifikuojamus trūkumus, tobulinimo planus.

2.17. **Vidaus kontrolės valdymo sistema** – Grupėje sukurta kontrolės priemonių ir procedūrų visuma, padedanti siekti šios Politikos 4.1. p. nurodytų tikslų.

3. BENDROSIOS NUOSTATOS

3.1. Politika parengta vadovaujantis tarptautinio COSO (angl. *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*) Vidaus kontrolės valdymo standarto gairėmis (angl.

COSO *Internal control – Integrated framework guidance*), siekiant atitikti gerąsias rinkos praktikas ir jas pritaikyti Grupės veikloje.

3.2. Grupės valdymo ir priežiūros organai užtikrina Politikos nuostatų laikymąsi ir Vidaus kontrolės valdymo sistemos integravimą visose Grupės veiklose.

3.3. Politika suderinta su Valstybės valdomos energetikos įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. birželio 7 d. įsakyму Nr. 1K-205 (įskaitant visus vėlesnius pakeitimus ir papildymus) ir Grupės valdymo politika.

4. VIDAUS KONTROLĖS VALDYMO SISTEMOS TIKSLAI, MODELIS

4.1. Pagrindiniai Vidaus kontrolės valdymo sistemos tikslai:

4.1.1. laikytis Grupės vykdomas veiklas reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų bei Grupės vidaus teisės aktų reikalavimų;

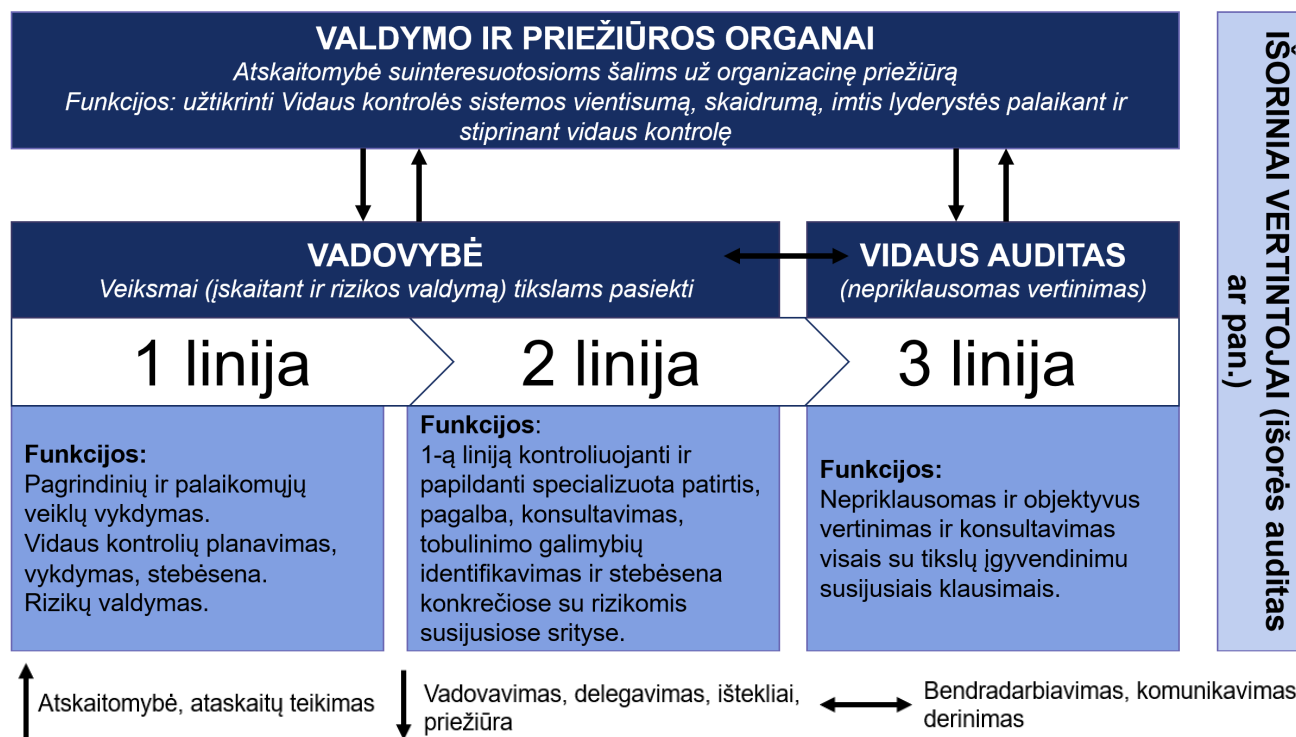
4.1.2. užtikrinti, kad būtų įdiegtos būtinos Vidaus kontrolės priemonės, siekiant valdyti ir sumažinti identifikuotas reikšmingas rizikas;

4.1.3. vertinti ir stiprinti Vidaus kontrolę Grupės, Įmonių, Funkcijų lygmeniu identifikuojant jos trūkumus, neefektyvumus ir juos ištaisant. Užtikrinti Vidaus kontrolės valdymo sistemos integralumą pagrindiniuose Grupės procesuose;

4.1.4. vykdyti Grupės veiklas laikantis patikimo finansų valdymo principo, ekonomiškai, efektyviai ir rezultatyviai;

4.1.5. saugoti Grupės turtą (įskaitant informacinį turtą), kitus išteklius ir veiklą bei užtikrinti, kad būtų efektyviai ir veiksmingai siekiama išsikeltų Tikslų.

4.2. Grupėje formuojama Vidaus kontrolės valdymo sistema remiantis Vidaus auditorių instituto paskelbtu „Trijų linijų modeliu“, kuris nustato, kaip skirtingų veiklų ir atsakomybių linijos efektyviai ir koordinuotai sąveikauja tarpusavyje užtikrinant Vidaus kontrolės valdymo sistemos efektyvumą bei atsakomybių pasiskirstymą (žr. 1 pav.).

1 pav. Grupės Vidaus kontrolės valdymo sistemos modelis

4.3. **1-os linijos** funkcijos yra tiesiogiai susijusios su Grupės pagrindinių ir palaikomųjų veiklų vykdymu ir jas atlieka visi Grupės darbuotojai, kuriems yra priskirta tokią veiklą vykdyti.

4.4. **2-os linijos** funkcijos yra kontroliuoti bei teikti papildomas ekspertines žinias, pagalbą darbuotojams, kurie atlieka 1-os linijos funkcijas, taip pat 2-os linijos funkcijos apima stebėseną, konsultacijas, rekomendacijas, patikras, analizę bei rizikų valdymo koordinavimą. Šias funkcijas Grupėje atlieka:

4.4.1. Atitikties;

- 4.4.2. Rizikos valdymo;
- 4.4.3. Vidaus kontrolės;
- 4.4.4. Veiklos tęstinumo;
- 4.4.5. Verslo saugos;
- 4.4.6. Finansų kontrolės, planavimo ir analizės;
- 4.4.7. Skaitmeninės saugos;
- 4.4.8. Tvarumo;
- 4.4.9. Darbuotojų saugos, sveikatos ir aplinkosaugos,

sričių darbuotojai. 2-os linijos funkcijos gali būti priskirtos ir kitų sričių darbuotojams, kurie pagal savo veiklos pobūdį patenka į 2-os linijos atsakomybių apimtį.

4.5. Grupės struktūriniai padaliniai ir atskiri darbuotojai gali turėti atsakomybių, apimančių tiek 1-os, tiek 2-os linijos funkcijas.

4.6. **3-os linijos** funkcijos yra teikti nepriklausomą ir objektyvų Grupės valdymo ir rizikos valdymo tinkamumo bei veiksmingumo vertinimą ir konsultacijas ir jas atlieka Bendrovės vidaus audito struktūrinis padalinys – Grupės vidaus auditas. Šias funkcijas Vidaus auditas atlieka nepriklausomai nuo 1-os ir 2-os linijų bei vadovybės.

5. VIDAUS KONTROLĖS VALDYMO SISTEMOS ELEMENTAI

5.1. Grupėje taikoma vieninga Vidaus kontrolės valdymo sistema, kurią sudaro 5 elementai bei šiuos elementus detalizuojantys principai (žr. 2 ir 3 pav.):

- 5.1.1. Kontrolės aplinka;
- 5.1.2. Rizikos vertinimas;
- 5.1.3. Kontrolės veikla;
- 5.1.4. Stebėsena;
- 5.1.5. Informacija ir komunikacija.

2 pav. Grupės Vidaus kontrolės valdymo sistemos elementai

Vidaus kontrolės valdymo sistemos elementai	Principai
1. Kontrolės aplinka	1. Sąžiningumo ir etinių vertybių laikymosi įsipareigojimas; 2. Valdymo ir priežiūros organų priežiūra kuriant ir įgyvendinant Vidaus kontrolės sistemą; 3. Struktūros, įgaliojimų, atskaitomybės ir atsakomybės nustatymas, atsakomybių paskirstymas; 4. Kompetentingų darbuotojų pritraukimas, ugdymas ir išlaikymas; 5. Darbuotojų atsakomybė už Vidaus kontrolę;
2. Rizikos vertinimas	6. Aiškių tikslų nustatymas; 7. Rizikų identifikavimas ir analizė;

	8. Potencialo sukčiavimui įvertinimas; 9. Pokyčių, kurie galėtų reikšmingai paveikti Vidaus kontrolės valdymo sistemą, identifikavimas ir įvertinimas;
3. Kontrolės veikla	10. Kontrolės priemonių, kurios prisideda prie rizikų sumažinimo iki priimtino lygio, parinkimas ir vystymas; 11. Technologijų kontrolės priemonių parinkimas ir vystymas; 12. Kontrolės priemonių įgyvendinimas per vidaus teisės aktus (politikos, standartai, procesai, taisyklės ir kt.), kuriuose yra apibrėžiama, ko tikimasi ir kaip tai turi būti įgyvendinama;
4. Stebėseną	13. Į(si)vertinimo ir stebėsenos atlikimas; 14. Vidaus kontrolės trūkumų nustatymas ir komunikavimas, trūkumų ištaisymas;
5. Informacija ir komunikacija	15. Kokybiškos ir reikšmingos informacijos naudojimas sprendimų priėmimui; 16. Tinkamos vidinės komunikacijos užtikrinimas; 17. Tinkamos išorinės komunikacijos užtikrinimas.

3 pav. Grupės Vidaus kontrolės valdymo sistemos elementus detalizuojantys principai

5.2. **Kontrolės aplinka** yra „tonas iš viršaus“ (angl. *the tone at the top*), ją sudaro visuma standartų, procesų, reikalavimų ir pan., kurie sukuria bazę Vidaus kontrolių įgyvendinimui Grupės mastu. Ji yra pagrindas siekiant strateginių tikslų, patikimos ir skaidrios finansinės atskaitomybės, rezultatų ir efektyvios veiklos, atitikties teisės aktų reikalavimams, turimų išteklių apsaugos. Gera kontrolės aplinka yra, jei:

- 5.2.1. Užtikrinama komunikacija ir informavimas, elgsenos atitinka nustatytas vertybes;
- 5.2.2. Yra įtvirtintas informacijos pateikimas ir atskaitomybė tiek horizontaliai, tiek vertikalčiai;
- 5.2.3. Visų valdymo lygių veikla yra suderinta, užtikrintas atsakomybių pasidalinimas;
- 5.2.4. Užtikrinama ir stiprinama kompetencija;
- 5.2.5. Priimami pagrįsti sprendimai, o jų priėmimas tinkamai koordinuojamas.

Kontrolės aplinka gali padėti sumažinti rizikas, tačiau ji pati savaime nenustato ir neištaiso reikšmingų nukrypimų ar neužkerta jiems kelio.

5.3. **Rizikos vertinimo** elemento tikslas – padėti veiksmingu ir efektyviu būdu pasiekti išsikeltus veiklos Tikslus. Šis elementas įgyvendinamas per rizikos valdymo procesą. Rizikos valdymas ir Vidaus kontrolės valdymo sistema yra glaudžiai susiję, nes rizikos valdymo metu yra ne tik identifikuojama ir įvertinama rizika, bet ir sukuriama kontrolės priemonės tai rizikai valdyti bei vykdoma tokių priemonių taikymo bei jų efektyvumo stebėseną.

5.4. **Kontrolės veikla** – tai priemonės/veiksmai (dažniausiai numatyti vidaus teisės aktuose), skirti rizikai valdyti/sumažinti iki priimtino lygio. Kad kontrolės veikla būtų efektyvi, ji turi būti:

- 5.4.1. Tinkama (t.y. reikiama kontrolės procedūra reikiamoje vietoje ir proporcinga susijusiai veiklos rizikai);
- 5.4.2. Įgyvendinama nenutrūkstamai tokiu būdu, kaip nustatyta;
- 5.4.3. Racionali (kontrolės taikymo sąnaudos neturi viršyti duodamos naudos);
- 5.4.4. Padedanti pasiekti kontrolės tikslus.

Kontrolės veikla apima įvairias prevencinio, korekcinio ar detekcinio pobūdžio kontrolės priemones: įgaliojimų, leidimų suteikimą; išteklių (taip pat dokumentų) prieigos kontrolę; funkcijų (leidimo davimo, užduoties atlikimo ir patikrinimo) atskyrimą; veiklos ir rezultatų peržiūras; patikrinimus ir kt.

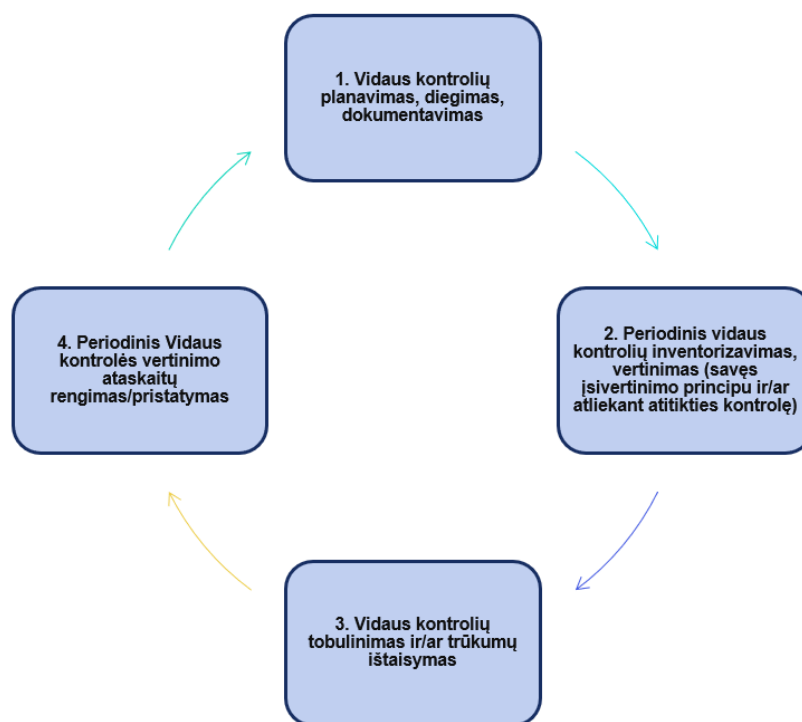
5.5. **Stebėseną** – tai periodinė arba nuolat vykstanti stebėseną/patikrinimai/įvertinimai, kurie skirti užtikrinti, kad Vidaus kontrolės valdymo sistemos elementai ir principai yra įtvirtinti bei veikia taip, kaip numatyta. Stebėseną įgyvendinama atliekant kasdienę veiklą ir atskirus patikrinimus/vertinimus arba jungiant ir viena, ir kita.

5.6. **Informacija ir komunikacija** užtikrina kitų Vidaus kontrolės valdymo sistemos elementų funkcionavimą. Informacija ir komunikacija užtikrina, kad:

- 5.6.1. Grupėje rengiama, gaunama, teikiama (viduje ir išorėje), viešai paskelbta informacija būtų aktuali, išsami, patikima ir teisinga. Sprendimai priimami vadovaujantis kokybiška, laiku pateikta, aktuali ir tiksli informacija. Informacija pateikiama visais lygiais (vertikalčiai, horizontaliai, atitinkamu lygiu), taip pat tretiesiems asmenims.
- 5.6.2. Naudojamos tinkamos komunikacijos priemonės informacijai teikti.

6. VIDAUS KONTROLĖS VALDYMO PROCESAS

6.1. Grupėje Vidaus kontrolės valdymo procesą sudaro tokie pagrindiniai etapai (žr. 4 pav.):

4 pav. Vidaus kontrolės valdymo procesas

6.2. Vidaus kontrolės valdymo procesą organizuoja ir koordinuoja Vidaus kontrolės partneriai.

6.3. Vidaus kontrolių planavimo, diegimo, dokumentavimo etapas:

6.3.1. Kiekviena Grupės įmonė ir Funkcija identifikuoja ir (ar) vertindama rizikas ar kurdamą, vystydama ir peržiūrėdama savo veiklos procesus, identifikuoja Vidaus kontrolės poreikį.

6.3.2. Vidaus kontrolės turi būti aprašytos norminiuose vidaus teisės aktuose, nurodant Vidaus kontrolės vykdymo metodą, atsakomybes, periodiškumą ir pan.

6.3.3. Vidaus kontrolės turi būti nustatytos Grupės rizikos registre esančioms aktyvioms rizikoms ir Procesų žemėlapyje nurodytiems procesams (jei aktualu).

6.3.4. Vidaus kontrolės poreikis nustatomas ir Vidaus kontrolės planuojamos įvertinant šiuos aspektus:

6.3.4.1. Kontrolės tikslą ir paskirtį:

- Padėti pasiekti veiklos rezultata;
- Stiprinti atskaitomybę;
- Skatinti gerąsias valdysenos praktikas;
- Užtikrinti tikslios ir savalaikės informacijos pateikimą ir raportavimą;
- Užtikrinti teisės aktų ir reguliavimo atitiktį;
- Įgyvendinti išorės auditorių reikalavimus;

6.3.4.2. Vidaus kontrolės tipą:

- Prevencinės vidaus kontrolės: nustatomos siekiant išvengti klaidų ir pažeidimų;
- Detekcinės vidaus kontrolės: skirtos aptikti klaidas ar pažeidimus, kai jie jau įvyko;
- Korekcinės vidaus kontrolės: skirtos imtis taisomųjų veiksmų klaidoms ir pažeidimams pašalinti po to, kai jie buvo aptikti;

6.3.4.3. Vidaus kontrolė pirmiausia turi būti įgyvendinama tose veiklos srityse, kuriose susiduriama su didžiausia rizika;

6.3.4.4. Konkreti Vidaus kontrolė pasiekia jai keliamą tikslą/duoda rezultata;

6.3.4.5. Vidaus kontrolės įgyvendinimo sąnaudos neviršija iš Vidaus kontrolės įgyvendinimo gaunamos naudos;

6.3.4.6. Vidaus kontrolė yra neperteklinė ir proporcinga rizikai;

6.3.4.7. Vidaus kontrolė gali būti įgyvendinama nepertraukiamai;

6.3.4.8. Vidaus kontrolė nuolat tobulinama atsižvelgiant į besikeičiančias veiklos sąlygas.

6.4. Periodinio Vidaus kontrolių inventorizavimo ir vertinimo etapas:

6.4.1. Kiekvienos Įmonės ir Funkcijos Vidaus kontrolių inventorizavimo sąrašas rengiamas, atnaujinamas ir vertinimas atliekamas bei Vidaus kontrolės vertinimo ataskaita rengiama kartą per ketvirtį.

6.4.2. Vidaus kontrolių vertinimas atliekamas:

- Savęs įsivertinimo principu: Vidaus kontrolės partneriai planuoja ir organizuoja Vidaus kontrolių vertinimą savęs įsivertinimo principu Įmonėse ir Funkcijose, rengia tam reikalingus klausimynus ir vertinimo metodiką;
- Atliekant atitikties kontrolę: Vidaus kontrolės partneriai ir (ar) Atitikties ekspertai įgyvendindami atitikties kontrolę, planuoja ir atlieka Įmonių ir Funkcijų Vidaus kontrolių patikrinimus arba testavimus, siekiant stiprinti ir vystyti Vidaus kontroles, gerinti jų kokybę, atitikimą gerosioms praktikoms. Vidaus kontrolės partnerių ir (ar) Atitikties ekspertų veikla nepakeičia ir nedubliuoja Vidaus audito atliekamų funkcijų.

6.5. Vidaus kontrolių tobulinimo ir (ar) trūkumų ištaisymo etapas:

6.5.1. Atlikus vertinimą ir nustatčius Vidaus kontrolių trūkumus ar tobulinimo poreikį, Įmonės ir Funkcijos numato priemones trūkumams pašalinti ir Vidaus kontrolėms tobulinti bei rengia Vidaus kontrolių tobulinimo planus.

6.5.2. Vidaus kontrolėms, kurios įvertinamos, kaip neefektyvios (angl. *ineffective*) ar besivystančios (angl. *developing*), turi būti suplanuoti tobulinimo veiksmai.

6.5.3. Vidaus auditas atlieka Vidaus kontrolių trūkumų šalinimo stebėseną.

6.6. Periodinio Vidaus kontrolės vertinimo ataskaitų rengimo ir teikimo etapas:

6.6.1. Atlikus Vidaus kontrolių vertinimą rengiamos Įmonių ir Funkcijų Vidaus kontrolės stebėsenos ataskaitos.

6.6.2. Apibendrinus Įmonių ir Funkcijų Vidaus kontrolių vertinimo ataskaitų rezultatus, rengiamos Grupės Vidaus kontrolės vertinimo ataskaitos.

6.6.3. Ataskaitos teikiamos Politikos 1 priede *Vidaus kontrolės valdymo sistemos rezultatai ir atsakomybės* nustatyta tvarka.

6.7. Grupės Vidaus kontrolės valdymo sistemos rezultatai ir atsakomybės detalizuojami šios Politikos 1 priede *Vidaus kontrolės valdymo sistemos rezultatai ir atsakomybės*.

6.8. Vidaus kontrolės valdymo procesas detalčiau aprašomas Politiką įgyvendinančiame norminiame vidaus teisės akte.

7. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

7.1. Šią Politiką tvirtina Bendrovės valdyba.

7.2. Tinkamą Politikos nuostatų įgyvendinimą Įmonėse ir Bendrovėje užtikrina atitinkamos Įmonės, Bendrovės vadovas, o Funkcijose – Funkcijų vadovai.

7.3. Už Politikos įgyvendinimo kontrolę ir stebėseną Grupės mastu, už Politikos nuostatų peržiūrą ir esant poreikiui atnaujinimą atsakingas Grupės verslo atsparumo vadovas.

7.4. Visi Grupės darbuotojai supažindinami su Politika.

7.5. Politika be priedų yra skelbiama viešai Bendrovės interneto svetainėje.

8. PRIEDAI

1 priedas. *Vidaus kontrolės valdymo sistemos rezultatai ir atsakomybės*.

9. SUSIJĘ VIDAUS IR KITI TEISĖS AKTAI

Grupės valdymo gairės

Grupės rizikos valdymo politika

Grupės valdysenos politika

